

Sabima kartleggingsnotat 23-2025

Kartlegging i regi av Bergen sopp- og nyttevekstforening 2025:

1. Nedre Nøttveit-Smøråslia (Bergen kommune)
2. Varaldsøy (Kvam kommune)

Av Åge Oterhals

Hyaloscypha britannica,
Skjernesodden, Varaldsøy 2025-08-28.
Foto: Åge Oterhals

Digitodochium amoenum,
Nedre Nøttveit, Bergen 2025-10-05.
Foto: Andrea Bender

1. Nedre Nøttveit-Smøråslia (Bergen kommune)

Emneord: rik edelløvskog, rik sump- og kildeskog, sopp, slimsopp

Områdene Nedre Nøttveit (rik sump- og kildeskog; Naturbase faktaark, Nedre Nøttveit) og Smøråslia (rik edelløvskog; Naturbase faktaark, Smøråslia) ligger tett opp mot hverandre og utgjør en del av et nordvest-vendt kontinuerlig skogsbelte opp mot Smøråsfjellet. Områdene er registrert i Naturbase med klar verdi som viktige (B-verdi) og omtalt i Larsen og Gaarder (2007). For Nedre Nøttveit kunne verdien blitt hevet til svært viktig (A-verdi) dersom det blir gjort funn av rødlistearter. I tillegg utgjør dette et turområde som det er viktig å beskytte gjennom økt dokumentasjon på naturverdi.

Landskap fra Nedre Nøttveit-Smøråslia, september 2025.

Foto: Andrea Bender

BSNF har besøkt området en rekke ganger i perioden 2020-2024 (Oterhals, 2022, 2023, 2024), og dette er videreført i 2025 med to kartleggingsturer: 16. september som del av det tverrfaglige forskningsprosjektet *Missing Middle* med fokus på lav, mose, små sopparter og bjørnedyr (samarbeid mellom Universitetet i Oslo og Berkeley, med Jessica Nelson og Klara Scharnagl som prosjektledere) og 5. oktober med fem deltagere fra kartleggingsgruppen i BSNF.

BSNF har besøkt området en rekke ganger i perioden 2020-2024 (Oterhals, 2022, 2023, 2024), og dette er videreført i 2025 med to kartleggingsturer: 16. september som del av det tverrfaglige forskningsprosjektet *Missing Middle* med fokus på lav, mose, små sopparter og bjørnedyr (samarbeid mellom Universitetet i Oslo og Berkeley, med Jessica Nelson og Klara Scharnagl som prosjektledere) og 5. oktober med fem deltagere fra kartleggingsgruppen i BSNF.

Det er registrert 40 arter i ArtsObs, hvorav 16 nye sopparter og tre nye slimsopparter for området (Tabell 1). Dette har brakt antall sopp- og slimsopparter opp i 154. Av spesielle funn kan nevnes *Hyaloscypha leucostigma* (ett tidligere funn i Norge under synonymet *H. spiralis*) og *Orbilialuteorubella* (tre tidligere funn i Norge og nesten umulig å skille fra *O. rosea* basert på teleomorfen), og *Digitodochium amoenum* (avbildet på forsiden). Sistnevnte kan være samme art som *Digitodochium rhodoleucum* (ni tidligere funn i Norge, alle fra Vestfold) som, i motsetning til vårt funn på bjørk, kun er observert på bøk i Europa (Voglmayr et al., 2022). I tillegg ble det gjort et nytt funn av slimsoppen *Diachea muscorum*, 150 meter fra førstegangsfunnet for Norge i 2022.

Tabell 1 Nye arter for Nedre Nøttveit – Smøråslia 2025.

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori
Sopparter:		
<i>Chromocyphella muscicola</i>	mosehjem	NE
<i>Claussenomyces prasinulus</i>	blekgrønt linsebeger	NE
<i>Clavulinopsis helvola</i>	gul småkøllesopp	NE
<i>Digitodochium amoenum</i>		LC
<i>Hyaloscypha leucostigma</i> *		NE
<i>Hygrocybe miniata</i>	liten mønjevokssopp	NE
<i>Macrotyphula fistulosa</i> var. <i>contorta</i>	vridd trådklubbesopp	LC
<i>Mycena leptcephala</i>	liten luthette	LC
<i>Mycena pterigena</i>	bregnehette	
<i>Nectria cinnabarina</i>	rødvorte	LC
<i>Orbilina xanthostigma</i>	hesteskovoksbeger	LC
<i>Orbilina luteorubella</i> *		NE
<i>Phaeotremella fimbriata</i>		NE
<i>Pholiota squarrosa</i>	raspskjellsopp	NE
<i>Typhula erythropus</i>	rødfottrådkølle	LC
Slimsopparter:		
<i>Heterotrachia ferruginea</i>	rustsukkerspinn	NE
<i>Physarum album</i>	hvit nikkelinse	NE
<i>Physarum leucophaeum</i>	narrenikkelinse	NE

*) Ikke registrert i ArtsObs i påvente av bekreftelse på artsbestemmelse.

2. Varaldsøy (Kvam kommune)

Varaldsøy er et kjent område for botanikere, med mange funn av sjeldne arter. Øya har også vært besøkt av mykologer, med totalt 411 registreringer (227 taksa), fordelt over 15 år, med høyest antall registreringer i 1997, 2001 og 2011. Det siste tiåret har det derimot vært overraskende lite kartlegging av sopp. Åtte personer fra kartleggingsgruppen i BSNF besøkte Varaldsøy 28.-31. august 2025 med fokus på to områder, Skjelnesodden og vest for Øyarhamn (Lauvåsen), hhv. sør og nord på øya.

Skjelnesodden, Varaldsøy

Emneord: løv-/barskog, sopp, slimsopp

Skjelnesodden er en halvøy i sør-enden av Varaldsøy som er dekket av skogsmark. Det går en marmoråre gjennom midtre del av området, og dette skaper delvis rik natur. I Naturbase er området karakterisert som et utpreget fattig regnskogsmiljø med en mosaikk av furuskog, plantet granskog, hasselskog med innslag av bjørk, eføy og barlind, og fuktige områder dominert av svartor. Marka er delvis kalkrik med områder karakterisert som rik barskog, kalk-furuskog og enkelte steder overgang mot rik edel løvskog. Deler av området er gitt verdi B (viktig) eller A (svært viktig).

Gruppebilde fra skogsområde på Skjelnesodden, august 2025.

Fotograf: Ellen Ofstad.

Tidligere kartlegging av området (t.o.m. 2024) har gitt 165 taksa av sopp og lav, hvorav elleve rødlistede lavararter og fire sopparter. BSNF kartla området også medio september 2024 med registrering av 73 nye sopparter for området hvorav fire rødlistearter: elfenbensvokssopp (*Hygrophorus eburneus*, NT), gul furuvokssopp

(*Hygrophorus gliocyclus*, NT), kastanjestilkkjeke (*Polyporus badius*, VU) og koks-kremle (*Russula anthracina*, NT). Videreføring av kartleggingsaktiviteten i 2025 har gitt 60 nye sopparter og en ny slimsopp for området (Tabell 2). Ingen av disse er rødlistede, men det ble funnet noen sjeldent registrerte arter for Norge: *Hemimycena angustispora* (syv tidligere funn, første på Vestlandet), *Hyaloscypha britannica* (fire tidligere funn; avbildet på forside), *Pezicula rubi* (fem tidligere funn).

Tabell 2 Nye funn for området Skjernesodden, Varaldsøy 2025.

Vitenskapelig navn	Norsk artsnavn	Kategori
Sopparter:		
<i>Amanita vaginata</i>	grå kamfluesopp	LC
<i>Amanita virosa</i>	hvit fluesopp	LC
<i>Armillaria borealis</i>	skoghonningsopp	LC
<i>Auriscalpium vulgare</i>	konglepiggssopp	LC
<i>Calocera cornea</i>	dverggaffel	LC
<i>Calycina citrina</i>	gult dvergbege	LC
<i>Chlorociboria aeruginascens</i>	småsporet grønnbege	LC
<i>Clitocybula platyphylla</i>	tægersopp	LC
<i>Cortinarius camphoratus</i>	blåkjøttbukkesopp	LC
<i>Exidia thuretiana</i>	opalbeve	LC
<i>Fomitopsis pinicola</i>	rødrandkjeke	LC
<i>Gomphidius roseus</i>	rosa sleipsopp	LC
<i>Gymnopus androsaceus</i>	lyngseigsopp	LC
<i>Gymnopus dryophilus</i>	blek flathatt	LC
<i>Hemimycena angustispora</i>		NE
<i>Hyaloscypha britannica</i>		NE
<i>Hygrocybe cantharellus</i>	kantarellvokssopp	LC
<i>Hygrophorus camarophyllus</i>	sotvokssopp	LC
<i>Hygrophorus olivaceoalbus</i>	olivenbrun vokssopp	LC
<i>Hymenoscyphus fraxineus</i>	askeskuddbege	SE
<i>Hymenoscyphus fructigenus</i>	nøttestilkbeger	NE
<i>Hypholoma fasciculare</i>	besk svovelsopp	LC
<i>Hypomyces chrysospermus</i>	rørsoppsnylter	LC
<i>Kuehneromyces mutabilis</i>	stubbekjellsopp	LC
<i>Laccaria tortilis</i>	dverglakssopp	LC
<i>Lactarius aurantiacus</i>	branngul riske	LC
<i>Lactarius deliciosus</i>	furumatriske	LC
<i>Lactarius picinus</i>	bekriske	LC
<i>Lactarius uvidus</i>	gråfiolett riske	LC
<i>Lactifluus piperatus</i>	hvit pepperriske	LC
<i>Leccinellum pseudoscabrum</i>	hasselskrubb	LC
<i>Leccinum albobostipitatum</i>	ospeskrubb	LC
<i>Leccinum holopus</i>	myrskrubb	LC
<i>Lentinus substrictus</i>	finporet vinterstilkkjeke	LC
<i>Marasmius rotula</i>	hjulseigsopp	LC
<i>Mycena galopus</i>	melkehette	LC
<i>Mycena pura</i>	reddikhette	LC
<i>Neoboletus praestigiator</i>	blodrørsopp	LC
<i>Pezicula rubi</i>		NE
<i>Phellinus ferreus</i>	kystrustkjeke	LC
<i>Rhopographus filicinus</i>	einstapestripe	NE
<i>Russula acrifolia</i>	skarp røykkremle	LC
<i>Russula adusta</i>	røykkremle	LC

<i>Russula decolorans</i>	gulrød kremle	LC
<i>Russula grata</i>	marsipankremle	LC
<i>Russula grisea</i>	grånende rødkremle	LC
<i>Russula illota</i>	kantstankkremle	LC
<i>Russula paludosa</i>	storkremle	LC
<i>Russula rhodopus</i>	lakkremle	LC
<i>Russula sphagnophila</i>	torvmosekremle	LC
<i>Russula xerampelina</i>	rød sildekremle	LC
<i>Scutellinia crinita</i>	søsterkransøye	LC
<i>Sebacina incrustans</i>	skorpetalg	LC
<i>Skeletocutis semipileata</i>	dalsmåporekjuke	LC
<i>Suillus variegatus</i>	sandsopp	LC
<i>Tricholoma columbetta</i>	silkemusserong	LC
<i>Trochila ilicina</i>	kristtornlokkbeger	NE
<i>Tubaria confragosa</i>	ringpinnehatt	LC

Slimsopparter:

<i>Oligonema persimile</i>	klyngegullkule	NE
----------------------------	----------------	----

Øyarhamn, Varaldsøy

Emneord: løv/barskog, sopp, slimsopp

Det finnes meget få registreringer av sopp i området helt nord på Varaldsøy rundt Øyarhamn. Området består hovedsakelig av løv/bar-skog og det er tidligere gjennomført kartlegging av lav med registrering av 34 arter hvorav flere rødlistet, og tre kjukearter (orekjuke, skigardkjuke og furustokkjuke (NT)). Vår kartlegging ga 38 nye sopp- og tre nye slimsopparter for området (Tabell 3), fordelt på 53 observasjoner, og en foreløpig ubestemt knappenålslav på furugadd.

Tabell 3 Nye funn for området Øyarhamn, Varaldsøy 2025.

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori
Sopparter:		
<i>Amanita porphyria</i>	svartringfluesopp	LC
<i>Amanita rubescens</i>	rødnende fluesopp	LC
<i>Amanita virosa</i>	hvit fluesopp	LC
<i>Boletus edulis</i>	steinsopp	LC
<i>Calocera cornea</i>	dverggauffel	LC
<i>Cantharellus cibarius</i>	kantarell	LC
<i>Cortinarius elatior coll.</i>	rynkeslørsopp-gruppen	LC
<i>Cortinarius limonius</i>	oransjeslørsopp	LC
<i>Fomes fomentarius</i>	knuskkjuke	LC
<i>Gomphidius glutinosus</i>	sleipsopp	LC
<i>Gomphidius roseus</i>	rosa sleipsopp	LC
<i>Hygrophorus agathosmus</i>	duftvokssopp	LC
<i>Hygrophorus olivaceoalbus</i>	olivenbrun vokssopp	LC
<i>Kuehneromyces mutabilis</i>	stubbekjellsopp	LC
<i>Lactarius deterrimus</i>	granmatriske	LC
<i>Lactarius glyciosmus</i>	kokosriske	LC

<i>Lactarius tabidus</i>	gulmelksøtriske	LC
<i>Lactarius trivialis</i>	hulriske	LC
<i>Leccinellum pseudoscabrum</i>	hasselskrubb	LC
<i>Lentinus brumalis</i>	grovporet vinterstilkjuke	LC
<i>Lichenomphalia ericetorum</i>	torvnavlesopp	LC
<i>Lycoperdon perlatum</i>	vorterøysopp	LC
<i>Mycena haematopus</i>	blodhette	LC
<i>Mycena rosella</i>	rosehette	LC
<i>Mycena sanguinolenta</i>	kantblodhette	LC
<i>Neoboletus praestigiator</i>	blodrørsopp	LC
<i>Paragymnopus perforans</i>	barnålsopp	LC
<i>Paxillus involutus</i>	pluggsopp	LC
<i>Pleurocybella porrigens</i>	krittøsterssopp	LC
<i>Pluteus cervinus</i>	skjermersopp	LC
<i>Polycephalomyces tomentosus</i>		NE
<i>Russula betularum</i>	blek rødkremle	LC
<i>Russula decolorans</i>	gulrød kremle	LC
<i>Sparassis crispa</i>	blomkålsopp	LC
<i>Suillus bovinus</i>	seig kusopp	LC
<i>Suillus luteus</i>	smørsopp	LC
<i>Tricholomopsis decora</i>	brungul stubbemusserong	LC
<i>Xylaria hypoxylon</i>	stubbehorn	LC
Slimsopparter:		
<i>Arcyria cinerea</i>	grått sukkerspinn	NE
<i>Cribraria macrocarpa</i>	stor nettkule	NE
<i>Tubifera ferruginosa</i>	bringebærslim	NE

Referanser

- Jansson, U., Abel, K., Blindheim, T., Klepsland, J.T., Thylén, A, 2012. Naturtypekartlegging i 12 verneområder i Hordaland 2011 – sammenligninger med NiN-kartlegging. Biofokus-rapport 2012-1.
- Larsen, B. H. og Gaarder, G. 2007. Kartlegging av vilt og naturtyper på Smøråsfjell i Bergen kommune. Miljøfaglig Utredning Rapport 2007:5.0
- Oterhals, Å., 2022. Bergen sopp- og nyttevekstforening sine Soppkartleggingsprosjekter 2022. Sabima kartleggingsnotat 9, 2022.
- Oterhals, Å., 2023. Bergen sopp- og nyttevekstforening sine Soppkartleggingsprosjekter 2023. Sabima kartleggingsnotat 38, 2023.
- Oterhals, Å., 2024. Bergen sopp- og nyttevekstforening sine Soppkartleggingsprosjekter 2024. Sabima kartleggingsnotat 28, 2024.
- Voglmayr, H., Tello, S., Jaklitsch, W.M., Friebe, G., Baral, H.-O., Fournier, J., 2022. About spirals and pores: Xylariaceae with remarkable germ loci. Persoonia 49: 58 – 98.

Naturbase:

Nedre Nøttveit: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00086370>

Smøråslia: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00000759>

Skjelnesodden

- Glevikbekken øvre: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00108312>
- Glevikbekken nedre: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00025148>
- Glevika aust: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00103562>
- Skjelnes sør: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00093457>